

บ่งหนาม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมเพื่อจะเตือนสติเรา ดูกาลเวลามันหมุนเวียนไป เห็นไหม วันคืนล่วงไปๆ สิ่งในวันคืนล่วงไปๆ เราเรียกสิ่งนี้กลับคืนมาไม่ได้ สายน้ำเมื่อไหลไปแล้วเรียกกลับคืนมาไม่ได้ เรียกกลับคืนมาไม่ได้ เห็นไหม

สิ่งที่เรามีสติมีปัญญา ถ้ามีสติปัญญานี้เวลาเราดูหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราเห็นไหม ถ้าเราตั้งใจ เรามีศรัทธาความเชื่อมั่นมีทางไป มันมุ่งหวัง มีเป้าหมาย ถ้าจิตมีเป้าหมายนะ มันมีกำลังใจที่เราจะประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตเรามันไม่มีเป้าหมาย มันอึดอันตันใจนะ ถ้าอึดอันตันใจ เวลากิเลสมันงอกงาม เวลากิเลสงอกงามมันเฟื่องฟูขึ้นมา เห็นไหม

เห็ด...เห็ดที่มันเป็นเห็ดโคน เห็ดที่เรากินได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เห็ดที่มันเป็นพิษ เขาเก็บมากินไม่ได้ ถ้าเก็บมากินมันถึงกับเสียชีวิตเลย เวลาที่มันเฟื่องฟู เห็นไหม ถ้าธรรมเฟื่องฟูขึ้นมา นี่มันเหมือนเห็ดโคน เห็ดโคนเห็ดที่มันเป็นประโยชน์ขึ้นมา สิ่งนั้นมันมีราคาค่างวดเลยละ แต่ถ้าเป็นเห็ดพิษ เห็นไหม เห็ดพิษเขาไม่เก็บ เขาไม่เอามากินด้วย ถ้าเอามากินขึ้นมามันถึงกับการเสียชีวิตได้

ถ้าจิตใจของเรามันมีกิเลสตัณหาทะยานอยากโดยธรรมชาติของมัน มีธรรมชาติของมันนะ อวิชชาด้วยความไม่รู้ตัวของมัน มันเจริญงอกงามของมัน สัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราปรารถนาเห็นไหม สิ่งที่เราปรารถนาเพราะเรามีครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำเป็นคติทำเป็นตัวอย่างมาว่า ท่านพ้นจากทุกข์ไปได้ ถ้าท่านพ้นจากทุกข์ไปได้ แล้วท่านมีเมตตาด้วย หลวงปู่มั่นท่านมีเมตตา

มาก เพราะท่านพยายามทำตัวของท่านให้เป็นตัวอย่างไง ถ้าท่านทำตัวของท่านเป็นตัวอย่าง เวลาจะสั่งสอนใครนี่ จะสั่งสอนใคร

เวลาทางโลกปฏิบัติ สั่งสอนกันก็สั่งสอนทางคัมภีร์ทางตำรา มันมีตำรับตำราให้เราอ้างอิงได้ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติมันไม่มีหลักให้อ้างอิงไง หลวงปู่มันท่านถึงต้องใช้ชีวิตของท่านเป็นตัวอย่าง นี่ท่านใช้ชีวิตของท่านเป็นตัวอย่าง ท่านพยายามอบรม ท่านสั่งสอนของท่าน แล้วท่านให้มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ให้มันเป็นที่ยึดอาศัย

ดูสิ คนเขาจะสั่งสอนนักกีฬา เขาต้องมีเทคนิคในการสั่งสอนให้นักกีฬานั้นมันพยายามฝึกฝนขึ้นมา ให้มีประสบการณ์ของนักกีฬานั้นเพื่อให้เขามีความชำนาญ แล้วเวลาหัวใจ นี่ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นนามธรรม แล้วเราจะเอาอะไรสั่งสอนกัน

ฉะนั้น ท่านถึงเอาชีวิตของท่านเป็นตัวอย่าง ท่านทำให้ดู ทำให้ดูว่าคนที่ปฏิบัติแล้วนี่มันมีความสุขสงบระงับในหัวใจ แล้วมีความสุขอย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาเรามีครูมีอาจารย์ของเราที่เป็นเป้าหมาย เห็นไหม ที่เป็นตัวอย่าง ที่เป็นเป้าหมายจะให้เราประพฤติปฏิบัติตามขึ้นมา ถ้าประพฤติปฏิบัติตามขึ้นมานี้เราพยายามทำ ดูแลหัวใจของเรา เพราะ.. เพราะในใจของเรามันมีอวิชชา มันมีกิเลสตัณหา ทะยานอยากโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้วละ แต่เราไม่รู้ไม่เห็นมันไง

เวลาคนนะ เวลาเขาไปเหยียบหนาม หนามมันตำเท้า เห็นไหม เขาต้องบ่งหนามออกนะ เวลาเขาบ่งหนามออกเขาเจ็บปวดมาก เขาเจ็บปวดมากเพราะอะไร เพราะว่าเขาเหยียบหนามมาเขารู้ ความโดยปกติ เวลาเขาไม่เหยียบหนามขึ้นมานี้ เขาเดินด้วยความสะดวกสบายของเขา เวลาเขาไปเหยียบหนาม หนามตำเท้าขึ้นไป เศษแก้วมันบาดเข้าไปในเท้านี้ มันเดินไม่สะดวกเลยละ ถ้าเดินไม่สะดวกนี้แล้วถ้ามันตำเข้าไปลึก เราจะทำอย่างไร จะเอาเศษแก้วเอาหนามนั้นออกจากฝ่าเท้า

ในหัวใจของเรา หนามมันตำหัวใจไง อวิชชามันตำมา มันไม่ได้ตำมาแต่ภพชาตินี้ไง เพราะมันมีภพชาติ มันมีอวิชชา มันถึงเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะไง สิ่งนี้มีมันมีอยู่โดยสัจจะโดยธรรมชาติของมันเลยแหละ โดยธรรมชาติของมัน ถ้ามันเป็นธรรมชาติ ครู

บาอาจารย์เราทำไมชำระล้างมันได้ล่ะ ถ้ามันเป็นธรรมชาติ เห็นไหมว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่เราไม่ได้ว่ากิเลสเป็นธรรมชาติเลย

สิ่งที่มันฝังใจมาทุกภพทุกชาติ ทุกภพทุกชาติ แต่เวลามันมีกุศล เห็นไหม มีกุศล มันก็สร้างสมบุญญานุการ อย่างเช่นว่าพระโพธิสัตว์ท่านมีกุศลของท่าน ท่านถึงพยายามสร้างสมบุญบารมีของท่านเพื่อประโยชน์กับท่าน เพราะอันนั้นมันมีสติปัญญามันก็เป็นธรรม

แต่ของเราถ้าเราไม่มีสติปัญญาขึ้นมาเห็นไหม มันเป็นกิเลส กิเลสค้นหาความทะยานอยาก สิ่งนี้มันเป็นหนามตำหัวใจใจ มันบอกว่าถ้ามันไม่มี... เวลาโดยปกติ เวลาคนเขาสัญจรไปบนถนน เห็นไหม ถ้าเขาไม่ได้เหยียบหนาม เขาก็เป็นปกติของเขา ถ้าไปเหยียบหนามขึ้นมา หนามมันตำเข้าไปในเท้าขึ้นมา มันถึงมีเศษหนามตำเข้าไปอยู่ในเท้า เขาถึงต้องบ่งมันออก กำจัดมันออกไป นั่นมันเห็นโดยชัดเจน

แต่หัวใจของเราที่เราไม่ได้ทำอะไรมา เราไม่ได้ทำอะไรมาเลยล่ะ มันจะมีอะไรฝังใจล่ะ ในใจเราเราเกิดมาเป็นคนดี เราก็ตั้งใจทำความดีของเรา มันจะมีอะไรในหัวใจของเรา นี่ไง เพราะเรานึกคิดกันอย่างนั้น ฉะนั้น ชาวโลกจึงบอกว่า เราเป็นคนดีแล้วทำไมต้องไปวัด เราเป็นคนทำดีแล้วทำไมเราต้องเสียสละ เห็นไหม นั่นละเวลาเข้าข้างตัวเอง เวลาอัตตภิสมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา ความเป็นกลางๆ ความเป็นกลางมันก็มีวิชาครอบงำมันอยู่ นี่เราเป็นคนดีแล้วๆ คนดีแล้วมันดีของใครล่ะ ถ้ามันดีของกิเลส เห็นไหม คนดีของกิเลสคือว่าถ้าใครได้ผลประโยชน์ จะทำสิ่งใดที่เบียดเบียนใครก็แล้วแต่ ถ้าเขาได้ประโยชน์ เขาว่าเป็นความดีของเขา

แต่ถ้าเป็นดีของธรรม เห็นไหม ของเขามีอยู่แล้วเขายังเสียสละเลย เขาเจือจางกันจิตใจเขาเป็นธรรม เขาเห็นคนตกทุกข์ได้ยากแล้วจิตใจเขาไม่มีความสบายใจเลย นี่ความดีของคน คืออย่างไรล่ะ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งนั้นเป็นความดีๆ เราเป็นคนดีอยู่แล้วทำไมเราต้องไปวัดไปวา เราเป็นคนดีอยู่แล้วทำไมเราต้องเสียสละ ของเราหามาเป็นของของเรา เราเสียสละทำไม เสียสละไปแล้วมันเป็นคนที่ไม่มีปัญญา คนที่ไม่รู้จักแสวงหา คนที่ไม่รู้จักดูแลรักษา

แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กตัญญูทเวทีมันมีอยู่แล้วนี่ เป็นเครื่องหมายของคนดี ๆ คนดี เห็นไหม แม้แต่ในวินัย ถ้าพรรษาต่างกัน ๕ พรรษา จะเข้าไปใกล้ใน ๖ สอก เห็นไหม ต้องถอดรองเท้าเข้าไป นี่อาวโสกันแต่เขาถือกันขนาดนั้นนะ เขาเคารพบูชากัน เห็นไหม นี่ใจความดีของเขา เขาไม่ตีตนเสมอเลยละ

ความกตัญญูทเวที ความเป็นคนดี เครื่องหมายของคนดีมันแสดงออกตั้งแต่นั้น ถ้ามันแสดงออกของมัน เห็นไหม หัวใจของเขาเป็นคนดีของเขา เขารู้ที่สูงที่ต่ำ ถ้ารู้ที่สูงที่ต่ำ เขาเป็นจิตใจที่มีความสำนึกความเป็นคน มีความสำนึกของความรู้ถูกผิด ถ้าความถูกผิด เขามีจิตใจอย่างนั้น แล้วถ้ามีจิตใจอย่างนั้นนะ ถ้าเขาพยายามจะปฏิบัติตัวของเรา ปฏิบัติในหัวใจของเรา เห็นไหม ปฏิบัติตัวอยู่ในข้อวัตรปฏิบัติ ปฏิบัติหัวใจของเรา มีสติปัญญา มันเป็นนามธรรม

จิตนี้มหัศจรรย์นัก จิตนี้ เห็นไหม จิตนี้เป็นนักท่องเที่ยว เวลาเวียนเกิดเวียนตาย ในวัฏฏะ มันก็ท่องเที่ยวไปตามเวรตามกรรมของมัน ตามแต่อำนาจวาสนา เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ จิตนี้ก็เป็นนักท่องเที่ยว มันจินตนาการ มันคิดไปเรื่อยแปด มันท่องเที่ยวไป เห็นไหม มันไปอยู่กับอะไรละ มันไปคิดเรื่องอะไรละ มันไปคิดเรื่องวัตถุสิ่งใด มันก็ไปอยู่กับสิ่งนั้น มันเร่ร่อนของมันไปตลอด จิตนี้มหัศจรรย์นัก มหัศจรรย์แม้แต่เวลาในภพในชาติ เวลาเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะก็เป็นความมหัศจรรย์อันหนึ่ง แต่เราไม่มีสติปัญญาสามารถรู้ได้อย่างนั้น เวลาเรามีความรู้สึกนึกคิดไปในปัจจุบันนี้ มันก็เที่ยวเร่ร่อนไปตามธรรมชาติของมัน เราก็ไม่มีสติปัญญาจะรับรู้ได้

แต่ถ้าเป็นทางโลก เขาบอกว่า เขาคิดของเขาโดยวิชาชีพของเขา เขาคิดของเขาด้วยปัญญาของเขา สิ่งนี้คือวิชาชีพของเขา ความคิดอย่างนี้มันเป็นประโยชน์กับเขา แต่ถ้าเป็นทางธรรม ๆ เห็นไหม ถ้าเป็นทางธรรมสิ่งที่มันไปอาศัยสิ่งใดอยู่ มันก็ไปเกิดในภพชาติที่นั่น มันก็ไปแอบอิงกับสิ่งนั้น มันไปเที่ยวเร่ร่อนไปเกาะกับสิ่งนั้น

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพยายามจะสั่งสอน จะสั่งสอนจะร้อยสัตว์ขนสัตว์ ถ้าสัตว์ตัวนั้นยังไม่มีสติปัญญา ยังไม่สำนึกตนเองได้ แล้วจะไปร้อยสัตว์ขนสัตว์เอาจากที่ไหน

เวลาคนไข เห็นไหม คนไขที่ว่าช็อกมานี้ เขารักษาไม่ได้นะ แม้แต่เวลาจะผ่าตัด เขาไม่ให้คนไขเขาช็อกนะ ถ้าช็อกเขาต้องพยายามฟื้นสติขึ้นมาก่อน ให้คนไขได้สำนึก ตัว ถ้ามันช็อกไปเฉยมันตาย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจของคน คนยังไม่สำนึกถึงตัวเอง ยังไม่รู้จักตัวเอง นี่จิตใจมันเร่ร่อน เร่ร่อนไปยึดสิ่งใดไปอาศัยสิ่งใดอยู่ ตัวเองไม่รู้จักตัวเอง เห็นไหม แต่อาศัยสิ่งที่เป็นวิชาชีพ สิ่งที่เป็นความรู้สึกลึกซึ้งคิด สิ่งที่เป็นชั้นนี้ สิ่งนี้เป็น ความคิด เป็นอาการ เป็นเงาทั้งหมด แล้วตัวจิตมันมองไม่เห็น มันไม่เข้าใจตัวมันเอง แล้วจะไปรักษาดูแลกันอย่างไร

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศนาว่าการให้สัตว์โลกมีความ สำนึก มีความรู้สึก ถ้ามีความสำนึกความรู้สึก เห็นไหม ดุสิต เวลาไปเทศนาของคุลิมาล

“สมณะหยุดก่อน สมณะหยุดก่อน”

“เราหยุดแล้ว เรายังไม่หยุด”

พอมันสำนึก เห็นไหม สำนึกนี้มันวางคาบเลย สำนึกแล้วคอตกละเลยนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ให้สัตว์โลกรู้จักความสำนึก ให้รู้จักตัวเองก่อน ถ้ารู้จักตัวเองก่อนแล้วมันวางได้หมดคนนะ ถ้ามันสำนึกขึ้นมาได้ เห็น ใหม่ว่าอย่างที่ว่าเราจะอยู่จะกิน เราต้องมีหน้าที่การงาน เราต้องชวนขาย เราต้องแสวงหา มันไปเกาะอาศัยสิ่งนั้นหมดเลย แล้วมันภูมิใจมาก แต่เวลาที่มีความสำนึกนะ สิ่งนั้นพึ่ง ไม่ได้ สิ่งนั้นพึ่งไม่ได้

เกิดมาเป็นชาวโลก เกิดมาเป็นมนุษย์ มันก็ต้องมีหน้าที่การงานกันทั้งนั้น ใครไป ทำประสบความสำเร็จ เขาก็มีคนนับหน้าถือตา ความนับหน้าถือตานี้โลกธรรมแปด มี ลาก มีลามมันก็มีสรรเสริญ เลื่อมลากก็ไม่มีใครดูแล มีข้าวของเงินทองเพื่อนฝูงมหาศาล เวลาตกทุกข์ได้ยากหาเพื่อนสักคนหนึ่งก็ไม่มี สิ่งนี้พอมันสำนึก มันพึ่งได้ไหม พอมันพึ่ง ไม่ได้มันเศร้ามันระอา คนเราพอมันสำนึกนี้มันเศร้าเลย เราแสวงหาสิ่งที่พึ่งพาไม่ได้ เรา พยายามแสวงหา พยายามค้นคว้า พยายามทำหน้าที่การงาน อ้าว! คิดว่าเป็นสมบัติของตัวเอง แต่มันพึ่งพาอาศัยไม่ได้ พอพึ่งพาอาศัยไม่ได้มันสลดสังเวช เห็นไหม แล้วทางออกเป็น แบบใด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการให้เขาสำนึกได้ พอเขาสำนึกได้แล้วนี้มันมีสติปัญญาแล้ว ถ้ามีสติปัญญา เห็นไหม ถ้าจิตใจมันจะอยู่ได้อย่างไร มันจะคงที่ของมันได้อย่างไร ถ้ามันคงที่ นี่กรรมฐาน ๔๐ ห้อง ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบเข้ามาแล้วนี้มันไม่มีสติไม่มีปัญญารักษาใจมัน ถ้ามีสติมีปัญญารักษาใจมัน เห็นไหม พุทโธฯ นี่ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามาให้จิตมันสงบเข้ามา

ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม นี่จะบ่งหนาม หนามมันอยู่ที่ไหน เวลาหนามมันตำเท้านี้ เวลาเขาเดินไปมันเจ็บแป็บๆ อยู่ในฝ่าเท้าของเขา เขาเดินเขาไม่สะดวกสบายของเขาเลย กิเลสที่มันตำอยู่ในหัวใจนี้มันอยู่ที่ไหน เวลาหนามตำเท้าเขายังมีความเจ็บปวด เขายังมีความรู้สึกว่ามันตำเท้านี้ มันรู้สึกว่ามันอยู่ที่ไหน เขายังหามันเจอ

แต่กิเลสของเรามันอยู่ที่ไหน นี่สรรพสิ่งเป็นเราทั้งหมด ความคิดความชั่วเป็นของเราทั้งหมด อะไรก็เป็นคุณงามความดีของเราไปหมด แล้วมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ไหนใจ ถ้ามันอยู่ที่ไหน ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาเป็นความสงบระงับ ถ้าจิตมันสงบแล้วเข้ามา เห็นไหม ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิตจริง ถ้าจิตมันเป็นความจริง สัมมาสมาธิถ้ามันจริง เวลามันเป็นกาย เวทนา จิต ธรรม นี่สติปัญญา ๔ มันเห็นตามความเป็นจริง

แต่ถ้าจิตมันไม่จริง เห็นไหม จิตมันไม่จริง จิตมันเร่ร่อนอยู่แล้ว เวลามันไปคิดสิ่งใด มันก็ไปเกิดที่นั่น มันไปคิดเรื่องอะไร มันก็เกิดที่นั่น คิดเรื่องเงินเรื่องทอง มันก็ไปเกิดที่เงินที่ทอง ทั้งที่มันเกิดไม่ได้ กระดาษ สิ่งมีชีวิตมันจะไปอยู่ในกระดาษได้อย่างไร แต่สิ่งที่มีเชื้อโรคมันอยู่ได้ กระดาษนี้เวลามันเปลี่ยนมือไปนี่เชื้อโรคมันติดกับแบงก์นั้นไป แต่เวลาเราไปคิดต่างๆ เราไปจินตนาการมัน เราคิดว่าเราจะไปเกิดที่มัน เห็นไหม กระดาษเป็นที่อยู่อาศัยของจิตไม่ได้ แต่จิตก็ไปเกาะมัน

พอไปเกาะมัน ไปคิดเรื่องข้าวของเงินทอง มันไปเกิดที่นั่นๆ เกิดที่นั่นหมดเลย แล้วมันจะไปบ่งหนามที่ไหน มันจะไปรู้สิ่งใด เพราะอะไร จิตมันปลอม เวลามันคิดถึงนะ เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันก็บอกว่าสติปัญญา ๔ เราเป็นสาวกสาวกะ เราเป็นศากยบุตร เราจินตนาการของเรา เราศึกษาแล้วเรารู้ๆ เรารู้ๆ นี้ คูณ เวลาจิตมันไปเกาะข้าวของเงินทอง มันก็ไปเกิดที่นั่น เวลามันคิดสติปัญญา ๔ มัน

ไปเกิดที่ไหน สติปัญญา ๔ โดยคัมภีร์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงศาสนา พุทธศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาในสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ สติปัญญาของใคร

นี้จะบ่งหนาม ไม่รู้ว่าหนามมันอยู่ที่ไหน เวลาหนามมันตำทำคนนะ คน โดยทั่วไปสามัญสำนึกเขารู้ได้ว่ามันเจ็บปวดอย่างไร เวลากิเลสมันเกิดมันอยู่ในหัวใจของเรา เพราะเราไม่รู้ไม่เห็นของเรา เราถึงเวียนตายเวียนเกิดนี่ไง สิ่งที่ยืนตายเวียนเกิด เพราะว่าจิตมันมีติดบอด จิตเป็นนักท่องเที่ยว แต่มันท่องเที่ยวแล้วมันก็ยังไม่เข้าใจตัวของมันเอง

เวลาเกิดมาเป็นชาวพุทธ พบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการเพื่ออะไร เพื่อความสำนึกของใจ ถ้าใจสำนึก เห็นไหม พอมันสำนึกขึ้นมา มันสลัดสังขะขึ้นมา พอสังขะขึ้นมามันเป็นเรื่องโลกๆ สิ่งที่เราแสวงหาเป็นเรื่องโลกนะ เราอาศัยเรื่องโลก เราเกิดกับโลก เกิดมามีพ่อแม่ เกิดมาจากเวรจากกรรมทั้งนั้น เกิดจากสาขบุญสาขกรรม เกิดมาเป็นกระแสนของวิญญู แต่เกิดมาแล้วเห็นไหม นี่วิญญู วิญญวน ถ้าเวลาเราบ่งหนามของเรา เราจะออกจากวิญญูเป็นวิวิญญู ถ้าวิวิญญู ถ้าคนที่มันเกิดในวิญญูไม่มีสติปัญญาสามารถใคร่ครวญในวิญญูนี้ มันจะออกจากวิญญูนี้เป็นวิวิญญูไปได้อย่างไร ถ้าคนมันยังไม่รู้ที่มาที่ไปอยู่ มันจะแก้ไขยังไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการไปก็ได้พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก เทศน์ต่อเนื่องไปจนได้ปัญจวัคคีย์มา เห็นไหม เทศน์ได้ยะ ยะมา

“เธอทั้งหลายพร้อมกับเรา ๖๑ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์”

พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกหรือเป็นทิพย์ นี่พ้นจากวิญญูไป พ้นจากวิญญูไปนะ บ่งหนามในหัวใจของท่าน มันบ่งหนามส้ารอกคายออกไปหมดสิ้น มันถึงเป็นความจริงขึ้นมา

ฉะนั้น หัวใจของเรามันมีกิเลส มีวิชานะ เราจะบ่งหนามออก ถ้าบ่งหนามออก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ่งหนามด้วยวิธีการใด ถ้าวิธีการใด เห็นไหม ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา เวลาจะบ่งหนาม หนามตำทำๆ มันมีความรู้สึก

มันมีความเจ็บปวดของมัน แต่เวลาหนามตำหัวใจนี้เจ็บปวด คร่ำครวญ ร่ำร้อง แต่ไม่รู้จะไปแก้ไขกันที่ไหน

ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็เป็นโลกียปัญญา ปัญญาทางโลกทั้งหมด เป็นจินตนาการทั้งหมด สร้างภาพทั้งหมด พอสร้างภาพขึ้นมามันจะเป็นความจริงขึ้นมาไหม เราเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา เรามีความมั่นใจของเรา ถึงได้มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระเป็นนักรบ นักรบรบกับความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของตัวเอง นักรบต้องเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา ถ้าเอาใจไว้ในอำนาจของเรากำหนดพุทโธก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม

จิตจริง ถ้าจิตจริงแล้วนี่น้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกายตามความเป็นจริง เห็นไหม นี่มันมีมรรคญาณ ทางอันเอก มรรคโค ที่จะไปบ่ง จะไปชำระล้าง จะไปบ่งหนาม มันมีที่มันจะไป มันต้องมีสติมีปัญญาของมัน มันถึงจะไปบ่งของมันได้ แล้วบ่งลงที่ไหน ถ้าจิตมันจริง จิตจริงถึงจะเป็นสติปัญญา ๔ จิตจริงก็มันมีของมันไง สติ สมาธิ ปัญญา ในตำรามันก็เป็นชื่อทั้งนั้นแหละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการเข้าไป เห็นไหม คุณ ดู พระอัญญาโกณฑัญญะ เห็นไหม “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา พระอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” มันเป็นความจริงเพราะอะไร เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่จิตมันก้าวเดิน ปัญญามันก้าวเดิน เห็นไหม ปัญญามันก้าว นี่สิ่งที่จิตก้าวเดินไปตามอริยสัจ ก้าวเดินไปตามสังขาร เห็นไหม บ่งๆๆ

จะบ่งหนามนี้มันมีความจริงขึ้นมา แต่เวลาเราศึกษามา ศึกษาตามตำรับตำรามาแล้วเราก็นึกของเราไป เพราะโดยธรรมดา จิต เห็นไหม มันคิดถึงเบงกัมมันก็เกิดในเบงกัมมันคิดถึงเพชรมันก็อาศัยเพชรอยู่ ไปเกาะเขาอยู่ อยู่ไม่ได้ด้วย คิดสิ่งใด เกาะสิ่งใด ก็อาศัยอยู่สิ่งใดไม่ได้เลย ทั้งๆ ที่มันมีตัวตนของมันอยู่นี้ แต่มันอาศัยความสัมพันธ์ไปเกาะๆ ไปยึดอยู่นั่นนะ แล้วมันก็ไปสร้างภาพ ไปเกาะยึดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจินตนาการไปตามสังขารนั้น สังขารแล้วมันเป็นความจริงไหม มันไม่ความจริง เพราะภาคปฏิบัติมันยังไม่เกิดขึ้น

ถ้าภาคนิพพานเกิดขึ้น สติก็เป็นสติของเรา สติเวลามันเกิดขึ้นมามหาศรรายมาก ทำไมตอนนี้มันสดชื่น ทำไมตอนนี้มันมีสติปัญญา ทำไมมันไม่คิดไปเรื่อยเหมือนกับตอนที่เราเพลอ เวลาเราเพลอ เห็นไหม มันเร่ร้อน มันเป็นสัมภเวสี เทียวไปยี้ดไปเกาะเขาทั่วๆ ไปเกิดในที่ร่อยแปดพันเก้าโดยที่ไม่ใช่เป็นความจริงของตัว

แต่พอมีสติปัญญาขึ้นมามันอยู่กับเรา เห็นไหม มันไม่เร่ร้อนไป พอไม่เร่ร้อน นี่สติมันเป็นอย่างนี้ แล้วถ้ามีคำบริกรรม ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันปล่อยวางเข้ามาอย่างนี้ ปล่อยวางอย่างนี้ พอปล่อยวาง สัมมาสมาธิ เห็นไหม แล้วสัมมาสมาธิฝึกหัดใช้ความสงบของใจ ฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา เห็นไหม มันมีมรรค มันมีสัจจะ มันมีอริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันมีวิธีการ มรรคก็มีวิธีการดับทุกข์ ถ้ามันดับทุกข์มันแก้ไขของมัน นี่มันบ่งหนาม บ่งหนาม บ่งหนาม หนามดำใจที่เวียนตายเวียนเกิดอยู่

เวลาจิต จิตไม่มีวันตาย คนเกิดเป็นคน อายุขัย ถ้ามีสติมีปัญญารักษาชีวิตของเราไป ถึงที่สุดชีวิตนี้มันมีการพลัดพรากเป็นที่สุด หมดยอายุขัยมันก็ตายไป เห็นไหม แม้แต่ชีวิตนี้มันก็ต้องตาย ต้องพลัดพรากจากมันไป แต่จิตมันไม่เคยตาย ไม่เคยตาย มันเวียนตายเวียนเกิด นี่ผลของวิญญะ ผลของวิญญะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ จิตนี้มันเคยเป็นอย่างนั้น เคยเป็นอย่างนั้น มันถึงได้ส่งต่อ มันได้สร้างสมบุญญานุการมาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วเราไม่มีสติปัญญาไปรู้สิ่งนี้ เราไม่มีสติปัญญาไปเห็นความเป็นจริงของเรา เราจะไปบ่ง เราจะไปสารถคายอวิชาที่ไหน สิ่งนั้นมันเป็นปริยัติ เป็นวิชาการ ต้องศึกษา ศึกษาเราก็ศึกษา ไม่ศึกษาเลยมันก็มีดแปดด้าน ศึกษามาแล้วนี่เราต้องทำความเข้าใจขึ้นมา

เราบวชมาเป็นพระ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ พบพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนา เรามีความตั้งใจมีความจริงใจของเรา เราถึงได้บวชมา เห็นไหม บวชมาเป็นนักรบ เวลา ๒๔ ชั่วโมงเป็นโอกาสของเราทั้งหมดเลย นี่ ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมา จนนอน จนหลับ จนลุกขึ้น ๒๔ ชั่วโมง เราจะปฏิบัติได้ตลอดเวลาเลย เราปฏิบัติ

ขึ้นมาเพื่อจะให้มันเห็นจริงขึ้นมา ถ้าเห็นจริงมันจะบ่งเอาวิชาออกจากใจ ถ้ามัน
อวิชาในหัวใจ เราจะบ่งมัน เราจะทำลายมัน ถ้าเราไม่ทำลายมันไม่มีใครทำให้เราได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เราเป็นคนชี้ทางให้เท่านั้น เราเป็น
ศากยบุตรพุทธชิโนรสนะ เราเป็นบุตรของชาวศากยะ เราเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เราบวชเข้ามาในศาสนา เราบวชเข้ามาในศาสนาเพื่อได้ห่มผ้ากาสา
พัสดุเป็นธงชัยของพระอรหันต์ เราได้ห่มมา เราได้สถานะมา เราพร้อมอยู่แล้วๆ

ฉะนั้น เวลาจิตใจมันเดือดร้อน จิตใจมันมีความทุกข์ความยากนี้ เราต้องมีสติ มัน
เป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ ถ้ามันไม่มีคุณธรรม ไม่มีสติไม่มีปัญญาขึ้นมานี้ จิตใจมันเป็น
แบบนี้ จิตใจมันเร่ร่อนอย่างนี้ สังคมโลกเขาเป็นกันอย่างนี้ เวียนตายเวียนเกิดความทุกข์
ความยากเป็นแบบนี้ แต่เรามีสติมีปัญญา เห็นไหม เราบังคับ บังคับให้เราอยู่ในร่องรอย
บังคับให้เราเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส บังคับมาให้เราเป็นนักรบ บังคับมาให้เราจะเอา
ความจริง

เหมือนเขาค้นตื้นทอง เวลาคนตื้นทอง เขาตื้นทองกันนะ เขาไป เขาจะไปจุดทอง
กัน เขาจะไปหาทองกัน เขาตื้นทองกันเพราะมันมีทองใช้ไหม นี่เขาตื้นทอง เพราะเป็น
วัตถุที่เขาเห็นได้

ของเราตื้นธรรม เราจะตื้นสังขาร เราจะหาที่พึ่งอาศัย แม้แต่เรามองไปสิ ถ้าใคร
มีญาติพี่น้อง เห็นไหม ญาติพี่น้องเราเวลาทำหน้าที่การงาน เรามองไปแล้วเราก็ก็นึกว่าเขา
ทำงานเขาทุกข์ยากขนาดไหน แล้วมองสิเขาก็ทุกข์ยาก แล้วเราเป็นพระ เรามาบวชเป็น
พระนี่เรามองว่าเราทุกข์ยากไหม เขามองทางโลกเขาบอกพระไม่เห็นทำอะไรเลย แต่ถ้า
ในหัวใจของเรานี้ คุณ คนเขาคิดได้อย่างนั้น แต่เวลาในใจเรามันสังเวชไหม? มันสังเวช
นะ นี่เห็นเขาทุกข์เขายาก เขาทุกข์เขายากเพื่อสังคม เพื่อโลก เพื่อชาติเพื่อตระกูลของเขา

เวลาเราทุกข์ยาก เราทุกข์ยากเพราะเราประพฤติปฏิบัติ เราเป็นศากยบุตรพุทธ
ชิโนรส เราก็ก็นึกว่า นี่บิณฑบาต จันแล้ว เห็นไหม คุณ ในพระไตรปิฎก เวลานั้นเสร็จ
แล้ว ถ้างบาตรเสร็จแล้ว เข้าสู่โคนไม้ เข้าตั้งแต่ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน เข้าฌาน
เข้าทำฌานสมาบัติ เข้าทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบแล้วนี่เราใช้ปัญญาวิปัสสนา ครู
บาอาจารย์ตั้งแต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลาท่านหมดกิเลสแล้ว เห็นไหม

บิณฑบาตมาฉันแล้วนี่เข้าสู่โคนไม้ แล้วทำความสงบของใจเข้ามา นี่พักในวิหารธรรม นี่ตริกตรอง ตริกตรองในคุณธรรม พิจารณาธรรม พิจารณาสິงใดเป็นกัณฑ์ของธรรม เห็นไหม ให้จิตใจมันมีที่พึ่งที่อาศัย นี่หน้าที่การงานของพระเิง

แต่ของเราเราเป็นสาวกบุตรพุทธชินโรส เราบวชมาเป็นสาวกสาวกะ บวชมาได้สถานะของพระสงฆ์มา สงฆ์โดยฉุติฉิตตุดตกรรม ยกขึ้นมาเป็นสงฆ์ ถ้าจิตใจของเรา เราจะทำบวชของเรา เราจะบ่งหนามของเรา เราจะทำหัวใจของเรา ด้วยสัจจะด้วยความจริง ด้วยศีล สมาธิ ด้วยปัญญาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ให้เรา ก้าวเดินตาม ถ้าเราก้าวเดินตาม เห็นไหม เวลาก้าวเดินตามสิ่งที่มันขัดแย้ง สิ่งที่ยึดขวาง สิ่งที่ยึดทำให้เราน้อยเนื้อต่ำใจมันคืออะไรละ มันก็คือตัวมัน เห็นไหม

เวลากิเลสละ เวลาเราเดินไปบนถนนเราเหยียบหนาม หนามมันตำ มันรู้ลึกเจ็บปวดของมัน นี่ก็เหมือนกัน ความเจ็บปวดนั้นนะความเจ็บปวดของเรา แล้วเราต้องเดินไปให้ถึงปลายทางหรือว่าเราจะหยุดพักก่อน จะเอาหนามนั้นออก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา ไอ้กิเลสนี้ ไอ้กิเลสในหัวใจของเรา เห็นไหม น้อยเนื้อต่ำใจปฏิบัติแล้วมันก็ขุ่นมัว ปฏิบัติแล้วนี่มองไป เห็นไหม แรงเสียดทานของสังคัม เขาบอกพระนี่เป็นผู้ที่เห็นแก่ตัว พระนี่ไม่ทำหน้าที่การงาน เห็นแก่ตัว ถ้าเรามีสติปัญญา ความเห็นของเขา โลกธรรมแปด เราไม่สามารถจะทำให้ใครมีความเห็นเหมือนเราได้

แต่ในหัวใจนี้ เราทำได้ เรารู้ได้ เรารู้ว่าเราทำอะไร เวลาเขาทุกข์เขายาก เขาเห็นว่างานนั้นเป็นความสำคัญของเขา แต่เวลาเรามีความสำนึก เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าทางอันกว้างขวาง ภิกษุทางกว้างขวาง ภิกษุมิโอกาสที่ประพฤติปฏิบัติ เราก็ได้บวชเป็นภิกษุมา เราได้สถานะของความเป็นพระมา สังคัมเขาไม่ได้บวชมา เขาก็มองด้วยสายตาของเขา ด้วยวุฒิภาวะของเขา ว่ามนุษย์เราต้องมีหน้าที่การงาน มนุษย์เราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มันจะเป็นความมั่นคงของชีวิต

แต่ของเราด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ พบพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสิก อุบาสิกา อุบาสิก อุบาสิกา ที่เขาทุกข์ยากเขาก็แสวงหา เขาก็ชวนชวนหาทางออกของเขา แต่ใน

เมื่อเขาไม่มีโอกาสที่ได้ประพฤติปฏิบัติ เขาไม่มีโอกาสได้มาบวชเป็นพระ เห็นไหม เขาก็จะส่งเสริม เขาอยากได้บุญกุศลกับเรา เขาอยากได้บุญกุศลกับพระ ให้พระผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

ฉะนั้น สิ่งที่เขาบอกว่า เขาพยายามหาหน้าที่การงานด้วยความมั่นคงของเขา เพื่อชีวิตของเขา แต่ของเราเป็นพระนี่ ถ้าเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าการดำรงชีวิตปัจจัย ๔ มีคนส่งเสริมพร้อม ถ้ามีคนส่งเสริมพร้อมแล้ว เราจะต้องมีหน้าที่การงานไปแข่งกับโลกเขาไหม เราไม่ต้องมีหน้าที่การงานแข่งกับโลก แต่เรามีหน้าที่การงานแข่งกับกิเลสในหัวใจของเรา ฉะนั้น สิ่งที่ว่าโลกเขาหาความมั่นคงของเขา เพราะว่าเขาต้องดำรงด้วยตัวตนของเขา

แต่ของเรา เราเป็นภิกษุ เรามีความมั่นคง เพราะเราเป็นศากยบุตร เรามีธรรมวินัยเป็นที่พึ่งอาศัย ฉะนั้น เวลาเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยมันมีของมันอยู่แล้ว ถ้ามีอยู่แล้วนี่สิ่งนั้นเราถึงไม่ไปกังวลกับมัน แต่ความกังวลของเรา เป็นการกังวลจะถอดเสี้ยนถอดหนามในใจของเรา ถ้าถอดเสี้ยนถอดหนามในใจของเรา นี่เป็นมุมมองของโลกนะ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่เวลากิเลสมันกัดมันขวาง เห็นไหม เวลาคนเขาเหยียบหนาม เขาเดินไป เขาต้องมีความเจ็บปวดในฝ่าเท้าของเขา จิตใจของเราเวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันกัดมันขวาง กิเลสมันเป็นใหญ่โตอยู่ในหัวใจของเรา กิเลสมันเคยยึดครองในหัวใจของสัตว์โลกมา เป็นที่อาศัยของมันตลอดมา

เวลาบวชมา ถ้ากิเลส เห็นไหม คูตี เขาว่าสังคม ใครทำบุญกุศล ใครยังอยู่ในอำนาจของเขา เขาก็พอใจ เขาก็สาธุไปกับคนทำบุญกุศลนั้นแหละ แต่เวลาจะเอาจริงเอางั้นขึ้นมา จะเอาอะไรมา มันก็ไม่ยอม เวลาจะทำความสงบของใจขึ้นมา มันก็คิดขวาง เวลาเราจะบ่งขึ้นมา มันก็หลบหลีกไม่ให้เราเห็นตัวมัน

นี่ไง สิ่งที่มีมันทุกขมันยากอยู่ นี่มันทุกขมันยากเพราะกิเลสของเรา มันไม่ยอมเข้า ไม่ยอมจำนนกับธรรมสักทีหนึ่ง ถ้าไม่ยอมจำนนกับธรรมเราจะทำอะไร? เราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรต เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเสียเอง ฉะนั้น เราต้องมีสติมีปัญญา ใจ ทำความเป็นจริงขึ้นมาให้กับเราเอง ถ้าความจริงเกิดขึ้นมา ในเมื่อกิเลสมันรุนแรง เราก็ต้องมี

ความรุนแรงไปกับมัน เราต้องมีความรุนแรงที่เหนือกว่า เราต้องบังคับให้มันยอมจำนนกับเราให้ได้

ถ้าพุทโธขึ้นมา เห็นไหม ถ้ากิเลสมันไม่ตื่นตัวขึ้นมา พุทโธๆ ก็ทำได้ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิก็พอทำได้ แต่เวลาจะออกใช้ปัญญาขึ้นมาทำไมมันไม่มีกำลังของมัน แล้วพอตั้งได้ขึ้นมา นี่ พอกิเลสมันตื่นตัวขึ้นมาแล้ว เพราะว่าเรามีหนทางแล้ว มันก็จะเกิดจะขวางกันไป

หนามนั้นมันจะกีดหนอง หนามนั้นมันจะอุดเข้าไปถึงในกระดูก นี่ไง เวลาเรา ล้มลุกคลุกคลานไป เราจะมีสติปัญญาแค่ไหน จะทำความจริงให้เกิดขึ้น ถ้าความจริงมันเกิดขึ้นมา เห็นไหม ถ้าเป็นสมาธิมันก็สงบตัวลง ถ้ามันสงบตัวลง เห็นไหม สงบตัวลง แล้วพอเราพยายามตั้งสติให้ได้ ให้เห็นให้ได้ ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

ฝึกหัด วิชาฝึกหัด เวลาบ่งหนาม เห็นไหม เวลาบ่งหนามมันเสียวแป๊ปปๆ มันเจ็บตลอด นี่เหมือนกัน เวลาพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม มันมีรสมีชาติ มีรสมีชาติ ถ้ามันผิดพลาดไป เห็นไหม ด้วยกิเลสมันจุกจุกไป มันก็ผิดหวัง ถ้ามันพิจารณาของมันไปแล้ว มันพิจารณาแล้วสติมันดี สมาธิมันดี ปัญญามันดี มันสามัคคี นี่มันรวมตัวลง มันก็ปล่อยวาง

พอมันปล่อยวางของมันขึ้นมา บ่งแล้วมันโดนหนาม นี่หนามมันขยิบมันก็รู้ตัว ถ้าบ่งไปแล้วมันไม่โดนหนาม มันไปโดนเนื้อ มันก็เจ็บ นี่มันมีวิธีการของมัน มันทำสิ่งใดมันรู้ของมันตามความเป็นจริงของมัน ถ้าทำของมัน เห็นไหม นี่เรามีสติปัญญา รักษาให้ได้ ทำของเราขึ้นมา ถ้าความจริง ความจริงเกิดขึ้น เห็นไหม นี่มันเป็นขั้นเป็นตอนในการปฏิบัติ

ฉะนั้น มันมีของมันอยู่ มันมีของมันอยู่ เพราะอวิชชามันมาอยู่กับใจ มันมีอยู่แล้ว เพราะมันมีอยู่แล้ว เราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ไง เพราะมันมีอยู่แล้ว สิ่งที่มีอยู่แล้วแต่มันจะค้นคว้าค้นหาได้ยาก เวลาคนทำความผิด เขาพยายามจะกลบเกลื่อนของเขา เขาเป็นคนดี เขาไม่มีความผิด เขาเป็นคนดีทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน อวิชา ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เขี่ยมันไว้ นี่ได้เขี่ยมาร ไม่ให้มารมีอำนาจในใจ สิ่งที่อยู่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขี่ยมาร เห็นไหม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นตามความเป็นจริงอันนั้นถึงได้เขี่ยมารมันได้

แต่ของเรามารมันอยู่กับเรา หนามมันอยู่ในหัวใจ แล้วมันพลิกแพลงไป บอกว่า มันเป็นเทพ มันเป็นธรรม นี่มันอยู่กับเรา แล้วมันอ้างอิงไป มันบังเงา ธรรมะบังเงา เห็นไหม นี่กิเลสมันบังธรรมะว่ามันเป็นธรรมๆ แล้วมันอยู่กับเรา นี่ แล้วมันก็หลบซ่อนหาอยู่หากินในหัวใจของเรา เราถึงไม่เห็นตามความเป็นจริงนั้นเลย

ถ้าจิตสงบแล้วนี่ สงบขึ้นไปสัมมาสมาธิ ถ้าจิตมันจริงนะ เวลามันออกฝึกหัดใช้ ปัญญามันจับต้องได้ พอมันจับต้องได้มันแยกแยะของมันตามความเป็นจริงของมัน มันแยกมันแยะ มันพิจารณาของมัน เห็นไหม ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน จิตจริงใจ จิตเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเห็นกายเห็นเวทนาตามความเป็นจริง มันไม่ใช่ตำราแล้วละ

เวลาศึกษาขึ้นมาเป็นปริยัติ เห็นไหม นี่เป็นทฤษฎี ต้องศึกษา ศึกษามานี้ถ้ากิเลสมันยังอยู่ในหัวใจ เราไม่รู้ตัวตนของเรา เราไม่มีสติสัมปชัญญะของเราที่จับต้องได้ความชัดเจนอย่างนั้น มันก็เป็นจินตมยปัญญา จินตนาการกันไป มันเป็นหนทาง แต่มันไม่ถึงเป้าหมายไป แล้วเราก็ก็นึกคิด ก็เรารู้แล้ว เราเห็นแล้ว เราเป็นแล้ว เราใช้ได้แล้ว นี่มันก็เป็นทฤษฎีอันหนึ่ง แต่ถ้ามันพิจารณาของมันซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ขึ้นไป เห็นไหม

เวลาภาคปฏิบัติมันมีของมันอย่างนั้น ไม่ใช่ไปรู้ไปเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นจริง นี่เราก็ก็นั่งอยู่ถนนเพชรเกษม เขาอยู่จังหวัดไหนก็แล้วแต่ถนนเพชรเกษมมันก็ผ่านไปตั้งแต่ภาคใต้ขึ้นไปจนถึงเข้ากรุงเทพฯ แล้วเราก็บอกเราจะเข้ากรุงเทพฯ นี่ ไปทางถนนเพชรเกษม เราอยู่นี่ เราก็ก็นั่งถนนเพชรเกษม แล้วมันไปถึงไหน ถนนเพชรเกษมมันยาวเท่าไร? มันพาไปก็จังหวัด แล้วกรุงเทพฯ มันไปทางไหน มันปลายทาง สิ้นสุดกิโลเมตรที่ ๑ กิโลเมตรแรกของถนนไปถึงถนนเพชรเกษม แล้วมันออกไปเป็นอีกกี่ร้อยกิโลเมตร

นี่ก็เหมือนกัน พอเราไปรู้ไปเห็นขึ้นมาสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ มันเป็นธรรมที่ไหน มันเป็นวิธีการ มันเป็นมรรคโคทางอันเอก เห็นไหม มัชฌิมาปฏิปทาเป็นทางๆ เท่านั้น ถ้าเป็นทางขึ้นมา เห็นไหม ถ้าเราจับต้องได้ เราพิจารณาของเราได้ มันจะบ่งหนามออกมา บังกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของเราละ ถ้ามันทำของมันได้ ทำได้อย่างนั้น

เห็นไหม เราบวชเป็นพระ เราบวชมาเป็นพระนะ เป็นนักรบ เราจะรบกับกิเลสในใจของเรา ถ้าเรารบกับกิเลสในใจของเราเห็นไหม

โลกเขาแสวงหากันว่าเป็นสมบัติของเขา สมบัติผลัดกันชมสมบัติที่เป็นสาธารณะ เวลาเราปฏิบัติ เห็นไหม นี่ในพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกนะ บาลีมันมีอยู่ทั่วโลก ในเมื่อพุทธศาสนามีอยู่ทั่วโลก มีอยู่ทั่วโลกตำรับตำรามันก็มีอยู่ทั่วโลก ในนิกายในมหายาน ในเถรวาท นี่พระไตรปิฎกมันก็แตกต่างกันไป ถ้าแตกต่างกันไปนะ สิ่งที่ว่าวิชาการมันมีอยู่ทั่วโลก ถ้ามันมีอยู่ทั่วโลกมันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ นี่สิ่งที่มีอยู่ ของของมีอยู่ เห็นไหม เราศึกษามา ศึกษามาแล้วนี่ ถ้าความเป็นจริงละ ถ้าความเป็นจริง ใครทำได้ ใครบ่งหนามได้ตามความเป็นจริง

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำได้จริงของท่าน เห็นไหม เพราะท่านทำของท่านได้จริง ท่านถึงมีความมองอาจ มีการกล่าวหาญ ท่านถึงใช้ชีวิตของท่านเป็นแบบอย่างให้เราได้อย่างได้อิง

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ชีวิตแบบอย่าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาพักนะ นอนสีหไสยาสน์ นอนสีหไสยาสน์เลย ฉะนั้น เวลาเทวทัตเวลาเขาแยกสงฆ์ไป เห็นไหม นี่แยกสงฆ์ไป เวลาเทศนาว่าการแล้วนี่ พระสารีบุตร เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้พระสารีบุตรไปเอาพระนั่นกลับมา เพราะพระนั่นเป็นพระบวชใหม่ ยังไม่มีสติสัมปชัญญะพอ พระเทวทัตเวลาเทศนาว่าการเสร็จแล้วเห็นพระสารีบุตรมา พระเตือนแล้ว บอกว่าพระสารีบุตรเป็นอัครสาวกเบื้องขวา นี่ไวใจไม่ได้ ไวใจไม่ได้ แต่ด้วยพระเทวทัตเขาคิดความเห็นว่าเขาเห็นว่าพระสารีบุตรก็มีความเห็นเหมือนเรา ยังตามเราอยู่ เห็นไหม พอเทศนาว่าการเสร็จแล้ว “สารีบุตร เธอจงเทศน์ต่อไปนะ เราจะพักผ่อน” เทวทัตนี่นอนสีหไสยาสน์ใจ ตื่นขึ้นมา หมดเลย พระสารีบุตรเทศนาว่าการตามความเป็นจริง เอาพระนั่นกลับไปหาพระพุทธเจ้าหมดเลย

บุคคลเป็นตัวอย่างไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง เวลาท่านพักก็พักสีหไสยาสน์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการแล้ว เห็นไหม นี่ให้พระสารีบุตรเทศนาว่าการต่อไป เราจะพักผ่อน นี่พักผ่อน พอตรากตรำพุทธกิจ ๕ ทำงานมาทั้งวัน เวลาเทวทัตแยกสงฆ์ไปก็เหมือนกัน จะทำให้เหมือนองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แต่เวลาพระสารีบุตรเดินมา นี่ลูกศิษย์พระเทวทัตบอกแล้ว อย่าไว้ใจ อย่าไว้ใจนะ

แต่ด้วยหนามตำใจ ด้วยมีวิชาในหัวใจเต็มหัวใจ ไม่รู้จักสูงรู้จักต่ำ เวลาจะทำให้เลียนแบบของคัมภีร์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศนาว่าการเสร็จแล้วให้พระสารีบุตร เทศน์ต่อไป เราจะพักผ่อน พระสารีบุตรแจกแจงหมด อะไรเป็นความถูก อะไรเป็นความผิด อะไรเป็นความชอบธรรม อะไรไม่เป็นความชอบธรรม พระด้วยกันเห็นตาม พระสารีบุตร ตามพระสารีบุตรกลับไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดเลย เทวทัตเดินขึ้นมาแล้วพระหายหมดเลย มีแต่ความทุกข์ นี่อุตส่าห์สร้างสมมาขนาดนี้ อุตส่าห์แตกแยกมาขนาดนี้ อุตส่าห์ค้นคว้า อุตส่าห์ชวนขวยมา พระสารีบุตรเอาคืนหมดเลย

นี่ไง เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำของท่าน ท่านจี๊เป็นตัวอย่างของท่าน ท่านทำความจริงของท่าน ถ้าทำตามความจริงของท่าน เราเคารพบูชาด้วยความรู้สึกว่า ความเป็นจริง ไม่ใช่เราอ้างอิงว่าอย่างนั้น เห็นไหม เอาเยี่ยงไม่เอาอย่าง ไม่ทำตามท่าน ไม่ทำความเป็นจริงของท่าน ไม่มีหลักใจเลย ใช่ไหม ฉะนั้น เราจะบ่งหนามๆ เราจะทำอย่างไร เราจะมีคามเข้มแข็ง เราจะมีความจริงจรงมากน้อยได้ขนาดไหน ถ้าเราคิดแต่จะจินตนาการของเราไป เราก็จะได้แต่ความจินตนาการของเราทั้งนั้น ถ้าความจริงของเรา ก็เป็นความเป็นจริงของเราเห็นไหม

ครูบาอาจารย์ท่านทำมาท่านทุกข์ยากมาก่อน ถ้าเราจะทุกข์ยากเราทุกข์ยากเพราะกิเลสของเรา เราบวชมานี้เราก็จะบ่งหนามในใจ เราจะบ่งวิชาออกจากใจของเรา ที่นี้จะไปบ่งมัน มันก็ต้องเจ็บปวดเป็นธรรมดา มันจะต้องเจ็บปวดแป๊ปๆ ในหัวใจเลยละ ถ้ามันเจ็บปวดแป๊ปๆ ในหัวใจอย่าให้มันช็อก อย่าให้ถึงกับสลบไปนะ ต้องมีสติสู้กับมัน เราจะบ่งหนาม ไม่ใช่ทำให้เราเจ็บปวดได้ขนาดนั้น

เวลาคนไข้ คนจะรักษาความเจ็บไข้ได้ป่วย เขาจะผ่าตัด เขาจะดูดเนื้อร้ายออก มันเจ็บทั้งนั้น เจ็บอันนี้เพื่อจะหาย เจ็บนี้เพื่อเป็นความปกติ เจ็บขึ้นมาเพื่อให้พวกเนื้อร้ายพวกสิ่งต่างๆ ออกไปจากร่างกายของเรา การประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา มันก็มีความอดทน เรามีแต่ความอดทนเพราะมันไม่พอใจ มันง่วงเหงาหาวนอน มันตรึงเครียดในใจ

มันเป็นไปหมด เพราะว่าอะไร เพราะอวิชาเราไม่รู้ถูกรู้ผิด เราจะต้องมีสติมีปัญญาต่อสู้อยู่ เราจะต้องมีสติปัญญาแก้ไขของเรา ถ้าเราแก้ไขของเรา เห็นไหม เวลามันบ่งออกมาแล้ว เวลาหนามตำเท้า เวลาบ่งออกมานี้เห็นหนามออกมาจากฝ่าเท้านี้ มันเฮ้อ! หายเจ็บหายปวดเสียที หัวใจของเรามีอวิชาในหัวใจนี้ เราจะมีสติมีปัญญา

นี่งาน เห็นไหม เวลาเราทุกข์เรายาก เราเครียดของเรา เรามีความลำบากลำบากของเรา คนที่อยู่ทางโลกเขาทำมาหากินเขาก็ทุกข์ยากเหมือนเรานี้แหละ เวลาเขาเหนื่อยยาก เขาทุกข์ยากมากเขาก็มีความทุกข์เหมือนกัน แต่นั่นเป็นทุกข์ของเขา ทุกข์ของเขาทุกข์ในวิภวภูมิตะ ทุกข์ที่เวียนตายเวียนเกิดนะ โอ้ความทุกข์ของเรานี้ ความทุกข์ที่เราจะมีสติมีปัญญายับยั้งมันได้ แล้วมีสติปัญญาที่ต่อสู้กับมันได้ แล้วจะมีสติปัญญาจะแยกแยะมันได้ เวลามันบ่งหนามออกจากใจ วิภวภูมิตะ มันเป็นผลประโยชน์ของเรา มันเป็นความจริงของเรา เราถึงต้องมีสติมีปัญญา

คำว่ามีสติปัญญานะ เราเตือนตนเองไง เรามีสติมีปัญญา เราเตือนตนเอง เราจะไม่ทำผิดพลาดจากใจนะ ความลับไม่มีในโลก เราทำเอง เรารู้อย่างไร เราทุกข์เอง แล้วเราจะสู้กับมันเอง แล้วเวลาทำได้จริง เห็นไหม เราก็รู้ชัดเจน มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันตภิสุทธิโก เป็นสมาธิคือสมาธิจริงๆ เวลาออกฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันก้าวเดินไปมันเป็นความจริงของมัน แล้วสมมุติเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เรารู้ชัดเจนมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกไว้ “อานนตฺ ไม่มีการมีอยู่ในเรา” ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลอดตลอด เพียงแต่ให้เราพิสูจน์ เราเป็นสาวกสาวกจะเราจะพิสูจน์ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นธรรมของเรา ให้เป็นธรรมส่วนบุคคล ให้เป็นสัจจะความจริงในใจดวงนี้ เอวัง